

Analiza potencjału eksportowego województwa wielkopolskiego – streszczenie

Przygotowano dla:

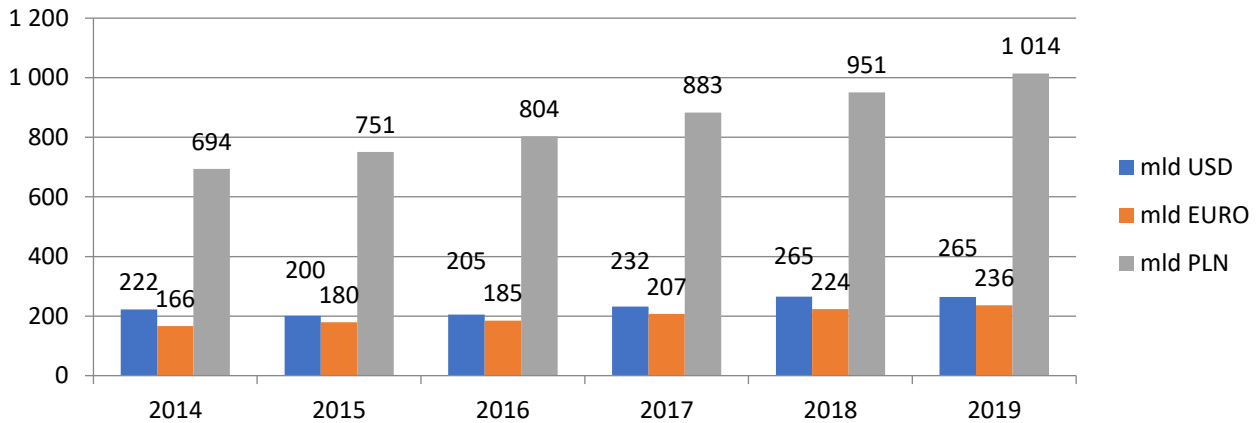

**URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

1. Obroty handlu zagranicznego Polski

Wartość eksportu z Polski w 2019 roku przekroczyła 1 000 mld zł. Eksport z Polski z roku na rok rośnie – w latach 2014-2019 w średnim tempie (CAGR) 7,9%.

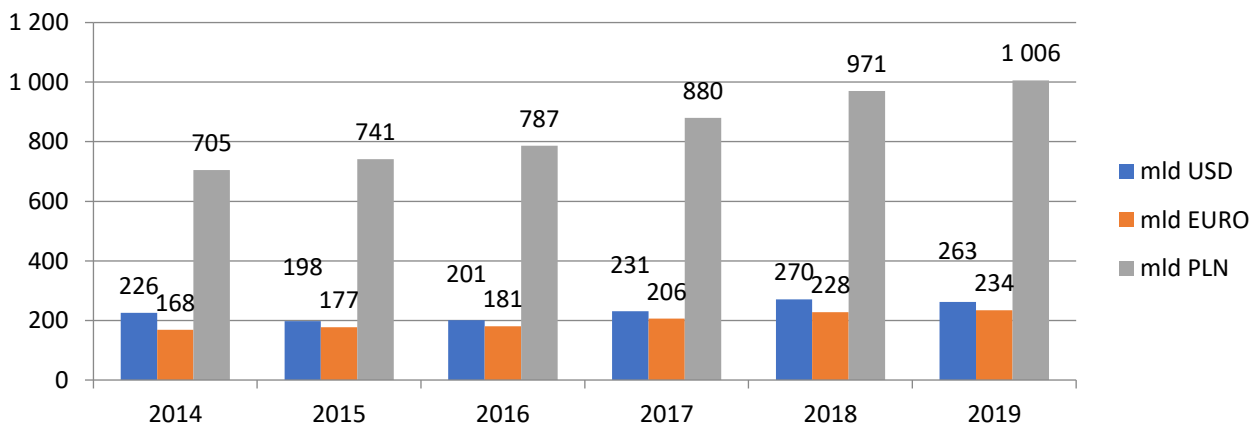
Rysunek 1 Wartość eksportu Polski

Źródło: System Wspomagania Analiz i Decyzji (SWAiD)

Wartość importu Polski także przyjmuje trend wzrostowy. Import przekroczył w 2019 roku 1 000 mld zł i rósł w latach 2014-2019 w podobnym średniorocznym tempie (CAGR) co eksport – 7,4%.

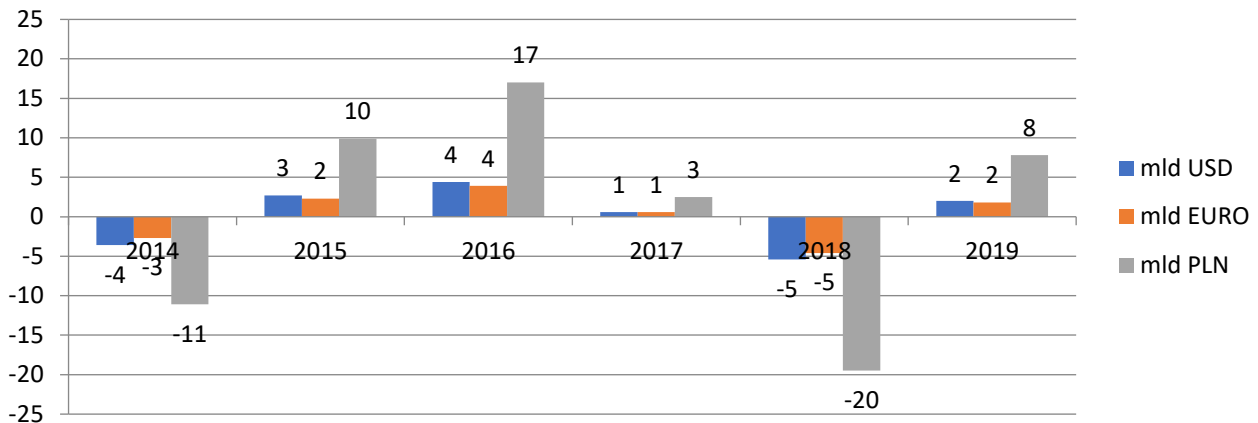
Rysunek 2 Wartość importu Polski

Źródło: System Wspomagania Analiz i Decyzji (SWAiD)

Saldo handlu zagranicznego Polski na przestrzeni lat 2014-2019 przyjmowało w większości wartości dodatnie - wyjątkami były lata 2014 oraz 2018, gdy przyjęło wartości ujemne na poziomie odpowiednio 11 mld zł oraz 20 mld zł. W 2019 roku saldo obrotów handlu zagranicznego było dodatnie i wyniosło 8 mld zł.

Rysunek 3 Saldo handlu zagranicznego Polski

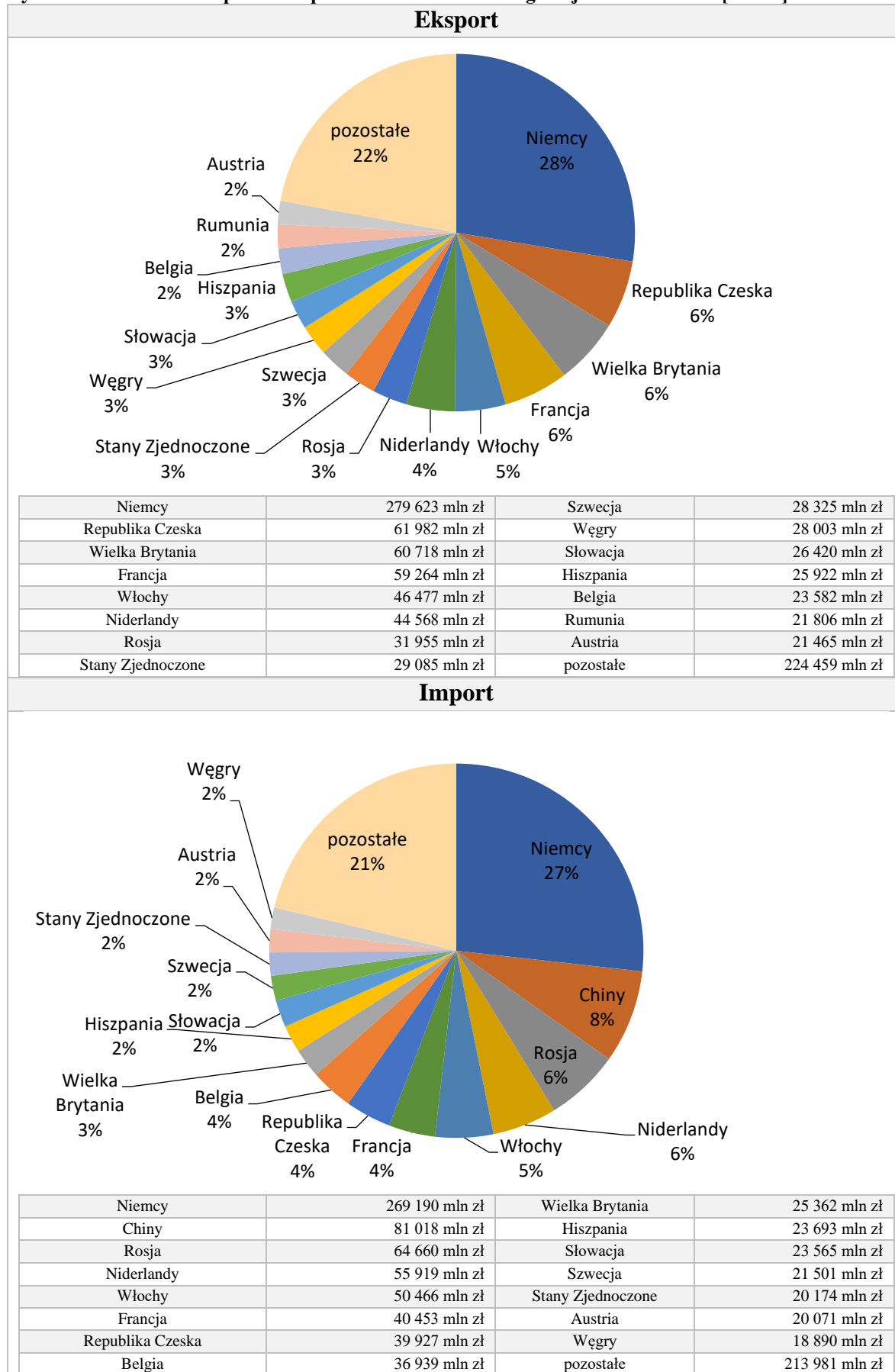
Źródło: System Wspomagania Analiz i Decyzji (SWAiD)

Najważniejszym kontynentem w obrocie handlowym Polski jest Europa – trafia tam rocznie blisko 90% polskiego eksportu, a Polska importuje stamtąd ok. 80% swoich towarów. Na drugim miejscu pod względem wielkości obrotów handlowych z Polską jest Azja, gdzie trafiło w 2019 roku 5,3% eksportu, a udział w imporcie Polski wyniósł 15,8%. Trzecie miejsce zajmuje Ameryka Płn. i Płd. z udziałem 4,4% w eksporcie oraz 3,6% w imporcie.

Znakomita większość polskiego eksportu trafia do krajów rozwiniętych – w 2019 roku było to 86,6%. Eksport do krajów rozwijających się to 7,3% ogółu eksportu, a do krajów Europy Środkowo-Wschodniej – 6,1%. Inaczej sprawa ma się w przypadku importu – już jedynie 65,5% przypada na kraje rozwinięte. 26,6% polskiego importu w 2019 roku pochodziło z krajów rozwijających się, a 8,6% - z krajów Europy Środkowo-Wschodniej.

Niemcy to najważniejszy partner handlowy Polski – odpowiadają oni za 28% eksportu i za 27% importu naszego kraju (w 2019 roku). Kolejne kierunki eksportu z Polski to Republika Czeska (6% eksportu w 2019 roku), Wielka Brytania (6%) i Francja (6%). Poza Niemcami najczęściej importujemy z Chin (8% importu), Rosji (6%) i Niderlandów (6%).

Rysunek 4 Struktura eksportu i importu z i do Polski według krajów w 2019 roku [mln zł]

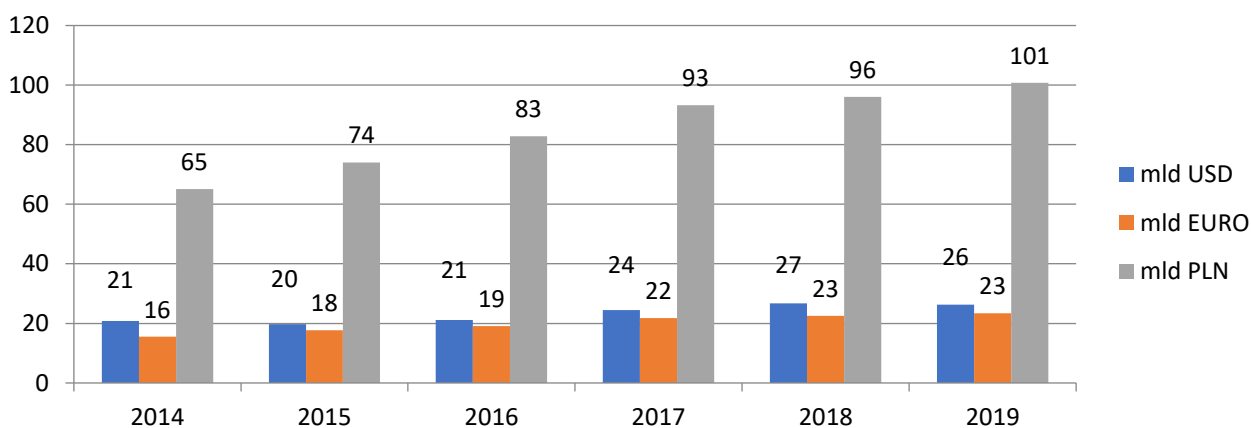
Źródło: System Wspomagania Analiz i Decyzji (SWAiD)

Pierwsze miejsca wśród towarów eksportowanych z Polski zajmują części i akcesoria do samochodów, samochody, meble i pojazdy silnikowe. Pierwsze miejsca wśród towarów importowanych do Polski zajmują oleje ropy naftowej i oleje z materiałów bitumicznych, samochody, części do samochodów, a w dalszej kolejności leki oraz aparatura telekomunikacyjna.

2. Obroty handlu zagranicznego województwa wielkopolskiego

Wartość eksportu z województwa wielkopolskiego w 2019 roku przekroczyła 100 mld zł. Eksport z Wielkopolski z roku na rok rośnie – w latach 2014-2019 w średnim tempie (CAGR) 9,2%.

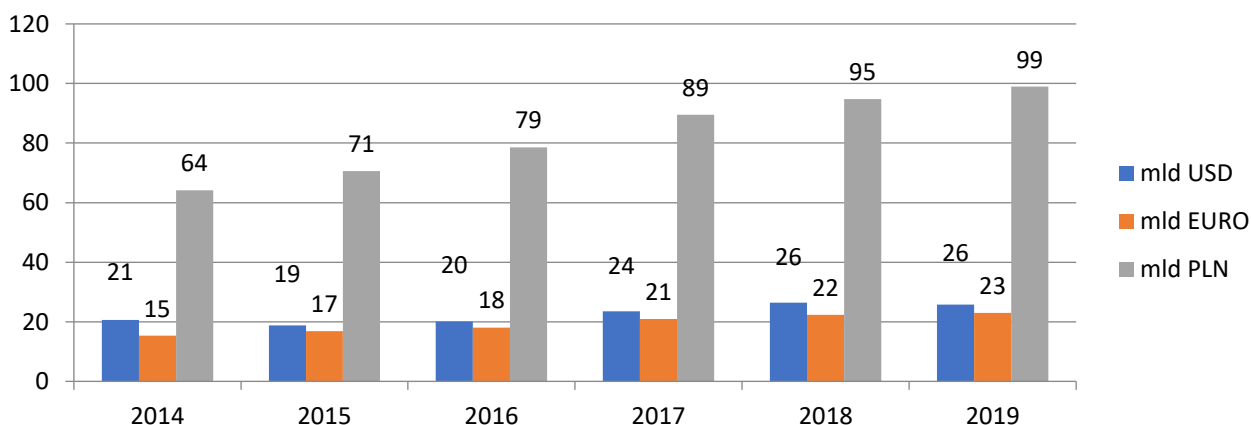
Rysunek 5 Wartość eksportu z województwa wielkopolskiego

Źródło: Centrum Analityczne Administracji Celnej

Wartość importu do województwa wielkopolskiego w 2019 roku wyniosła 99 mld zł. Import rósł w latach 2014-2019 w podobnym średniorocznym tempie (CAGR) co eksport – 9,1%.

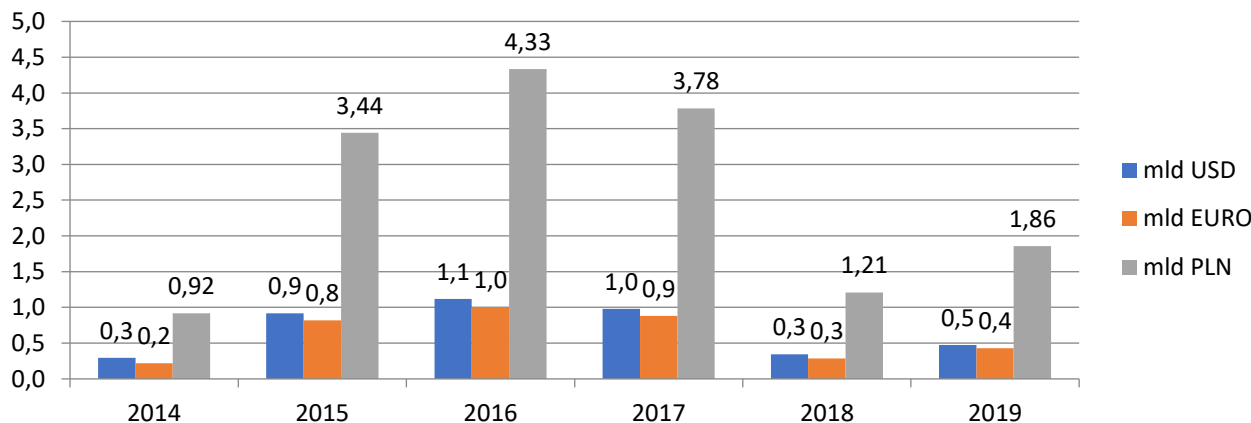
Rysunek 6 Wartość importu do województwa wielkopolskiego

Źródło: Centrum Analityczne Administracji Celnej

Saldo handlu zagranicznego na przestrzeni lat 2014-2019 w przypadku województwa wielkopolskiego rokrocznie było dodatnie. W latach 2015-2017 wartość tego salda przyjmowała wartości powyżej 3 mld zł, z kolei w ostatnich latach nie przekraczała 2 mld zł.

Rysunek 7 Saldo handlu zagranicznego województwa wielkopolskiego

Źródło: Centrum Analityczne Administracji Celnej

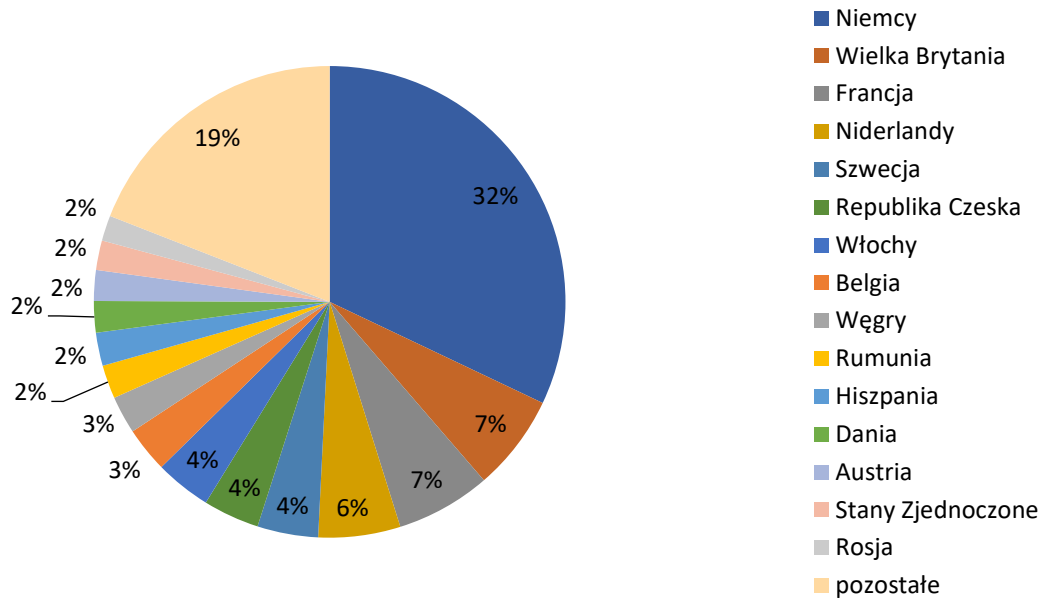
Województwo wielkopolskie odpowiadało w 2019 roku za 9,9% eksportu Polski oraz za 9,8% importu Polski. Region ten cechuje wyższa niż dla ogółu kraju wartość eksportu w przeliczeniu na mieszkańca – w 2019 roku dla Wielkopolski było to 27 484 zł, a dla Polski – 24 766 zł, a także wyższy stosunek eksportu do PKB niż w ogóle kraju – w 2019 roku było to odpowiednio 0,47 oraz 0,44.

Województwo wielkopolskie zajmuje trzecie miejsce pod względem wielkości eksportu w Polsce – wyprzedzają je jedynie województwa śląskie i mazowieckie. To z kolei drugi region pod względem importu – na pierwszym miejscu jest województwo mazowieckie.

Województwo wielkopolskie cechuje najwyższa spośród wszystkich polskich regionów wartość eksportu w przeliczeniu na jednego mieszkańca – 6,3 tys. euro. W wartości importu per capita prześciga województwo wielkopolskie jedynie Mazowsze. To wskazuje na relatywnie znaczący potencjał eksportowy, ale i importowy województwa wielkopolskiego na tle innych regionów w Polsce.

Najważniejszym kierunkiem eksportu wielkopolskich produktów są Niemcy, odpowiadające za 30% eksportu Wielkopolski. Dwa kolejne miejsca w strukturze eksportu zajmują Wielka Brytania i Francja. Wymienione trzy kraje odpowiadają za prawie połowę wielkopolskiego eksportu. W pierwszej dziesiątce kierunków eksportowych województwa wielkopolskiego znajdują się ponadto: Niderlandy, Szwecja, Republika Czeska, Włochy i Belgia. Spadło znaczenie Rosji i Hiszpanii jako kierunków eksportowych z Wielkopolski. Do czołówki kierunków weszły z kolei w ostatnich latach Węgry i Rumunia.

Rysunek 8 Geograficzna struktura eksportu z województwa wielkopolskiego w 2019 roku [mln PLN]

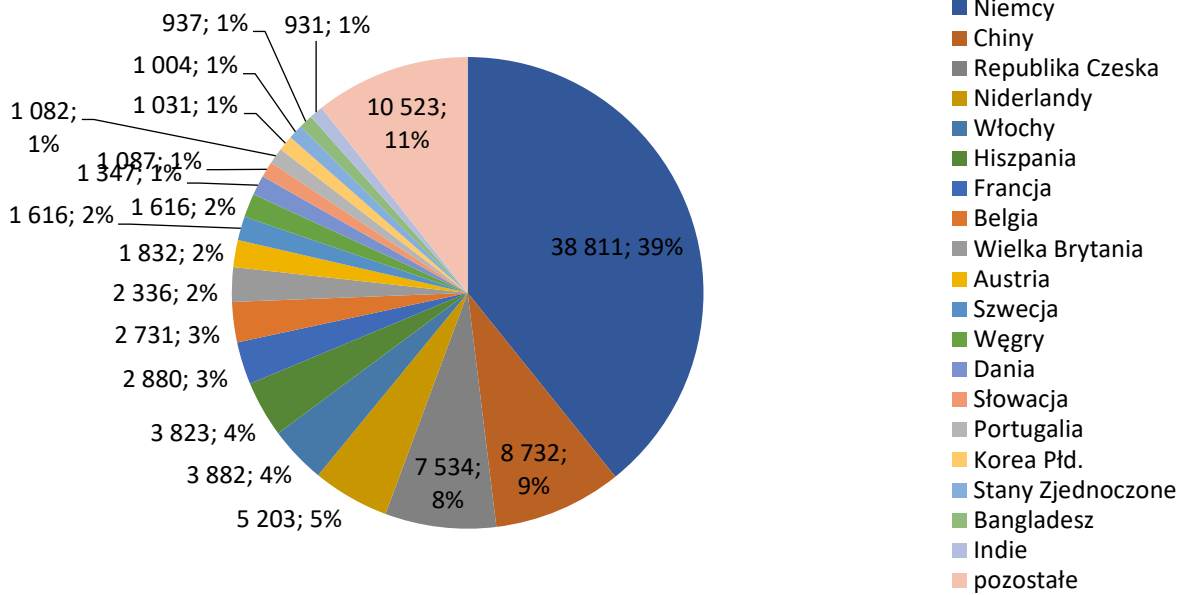
Niemcy	32 307 mln zł	Węgry	2 607 mln zł
Wielka Brytania	6 653 mln zł	Rumunia	2 318 mln zł
Francja	6 555 mln zł	Hiszpania	2 291 mln zł
Niderlandy	5 670 mln zł	Dania	2 171 mln zł
Szwecja	4 202 mln zł	Austria	2 122 mln zł
Republika Czeska	3 882 mln zł	Stany Zjednoczone	2 042 mln zł
Włochy	3 877 mln zł	Rosja	1 755 mln zł
Belgia	3 124 mln zł	pozostałe	19 221 mln zł

Źródło: Centrum Analityczne Administracji Celnej

Dane na temat importu potwierdzają, że głównym partnerem handlowym województwa wielkopolskiego są Niemcy, które odpowiadają za prawie 40% importu do Wielkopolski. Drugie miejsce zajmują Chiny, których udział wzrósł w ostatnich latach. Trzecie miejsce z kolei przypada na Republikę Czeską. W pierwszej dziesiątce najważniejszych krajów, z których pochodzi import do Wielkopolski są niezmiennie: Niderlandy, Włochy, Hiszpania, Francja, Belgia i Wielka Brytania. Co ciekawe, w latach 2015-2017 10. miejsce w zestawieniu miały Indie, które aktualnie spadły na pozycję 19. Na ich miejsce weszła Austria.

Rysunek 9 Geograficzna struktura importu do województwa wielkopolskiego w 2019 roku [mln PLN]

Niemcy	38 811 mln zł	Szwecja	1 616 mln zł
Chiny	8 732 mln zł	Węgry	1 616 mln zł
Republika Czeska	7 534 mln zł	Dania	1 347 mln zł
Niderlandy	5 203 mln zł	Słowacja	1 087 mln zł
Włochy	3 882 mln zł	Portugalia	1 082 mln zł
Hiszpania	3 823 mln zł	Korea Płd.	1 031 mln zł
Francja	2 880 mln zł	Stany Zjednoczone	1 004 mln zł
Belgia	2 731 mln zł	Bangladesz	937 mln zł
Wielka Brytania	2 336 mln zł	Indie	931 mln zł
Austria	1 832 mln zł	pozostałe	10 523 mln zł

TOP 50 produktów eksportowych Wielkopolski odpowiada za prawie 70% eksportu z tego województwa. Największy udział w tym eksporcie mają produkty pod kodem CN 8704 Pojazdy silnikowe do transportu towarów. Co 10. złotówka z eksportu z Wielkopolski w 2019 roku pochodziła z eksportu tego typu produktów. Na kolejnych miejscach są meble do siedzenia (6,0% ogółu eksportu z Wielkopolski), samochody przeznaczone do przewozu osób (5,9%) pozostałe meble (4,0%), stelaże pod materace (2,9%) oraz mięso i podroby jadalne z drobiu (2,2%).

TOP 50 produktów importowanych Wielkopolski odpowiada za prawie połowę importu do tego województwa, co pokazuje, że import jest zdecydowanie bardziej różnorodny niż eksport. Największy udział w imporcie mają produkty pod kodem CN 8703, czyli samochody (12,7% w 2019 roku), a drugie miejsce zajmują części i akcesoria do samochodów (5,7%). Produkty, które przekroczyły 1% udziału w imporcie w 2019 roku to: silniki spalinowe tłokowe z zapłonem samoczynnym (1,5%), ciągniki (1,2%), lampy i oprawy oświetleniowe (1,1%) oraz żarówki (1,1%).

Czynniki, które wpływają na atrakcyjność eksportową województwa wielkopolskiego to m.in.:

- Położenie geograficzne najważniejszych partnerów dla eksportu Polski – Niemiec i Republiki Czeskiej;
- stanowanie przez województwo wielkopolskie jednego z najlepiej rozwiniętych gospodarczo regionów kraju (wielkopolskie odpowiadało w 2018 roku za 9,8% polskiego PKB, 3. miejsce spośród wszystkich województw w kraju po mazowieckim i śląskim według danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego);
- duża liczba firm o znacznym potencjale eksportowym (prawie 450 tys. podmiotów gospodarczych, w tym ponad 400 zatrudniających więcej niż 250 osób, 3. miejsce pod względem liczby przedsiębiorstw spośród województw w Polsce według danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego);
- obecność w Wielkopolsce dużych przedsiębiorstw, powiązanych z regionalnymi bądź globalnymi koncernami np. Volkswagen, GlaxoSmithKline Pharmaceuticals, Philips, Jeronimo Martins;
- wysoce efektywne rolnictwo pozwalające na wydajną produkcję płodów rolnych, przeznaczonych częściowo na eksport;
- długotrwałe tradycje wielu branż gospodarki (produkcja maszyn rolniczych, wytwarzanie mebli);
- obecność dobrze rozwiniętych szlaków tranzytowych (droga E30, linia kolejowa E20);
- funkcjonowanie na terenie województwa jednego z najbardziej znanych w Europie ośrodków targowych – Międzynarodowych Targów Poznańskich;
- tradycja wielkopolskiej gospodarności.

3. Charakterystyka handlu zagranicznego województwa wielkopolskiego

Produkcja samochodów i sprzętu transportowego to branża, która wpisuje się w inteligentną specjalizację regionu Wielkopolski pn. Przemysł jutra. Eksport produktów z tej branży wyniósł w 2019 roku 21 mld złotych. Wielkopolska należy do czołówki polskich regionów eksportujących samochody i sprzęt transportowy. Jest 2. eksporterem pojazdów nieszynowych, ich części i akcesoriów spośród wszystkich województw

Produkcja metali i wyrobów metalowych to druga branża, która wpisuje się w inteligentną specjalizację regionu Wielkopolski pn. Przemysł jutra. Eksport z tej branży wyniósł w 2019 roku 5,5 mld złotych. Większość tego eksportu (89,4%) przypada na produkty pochodzące z działalności Produkcja metali. Wielkopolska jest 3. eksporterem wyrobów z żeliwa i stali w Polsce, a 4. – ołowiu i artykułów z ołowiu.

Produkcja i naprawa maszyn to trzecia branża, która wpisuje się w inteligentną specjalizację regionu Wielkopolski pn. Przemysł jutra. Województwo wielkopolskie jest 4. eksporterem maszyn i urządzeń spośród wszystkich województw. W strukturze eksportu produktów z branży Produkcja i naprawa maszyn największy udział mają części do silników (12,4%), następnie chłodziarki, zamrażarki i inne urządzenia chłodzące (11,2%) oraz wirówki i suszarki wirówkowe (10,9%).

Produkcja mebli oraz produkcja drewna, papieru i pochodne to branża, która wpisuje się w inteligentną specjalizację regionu Wielkopolski pn. Wnętrza przyszłości. Eksport towarów z tej branży wyniósł w 2019 roku 21 mld złotych. Większość tej wartości pochodziła z eksportu mebli – 73,6%, w których eksporcie województwo wielkopolskie jest krajowym liderem. Wielkopolska jest także 1. eksporterem drewna i artykułów z drewna, 2. eksporterem papieru i tektury, 3. eksporterem dzianin oraz bawełny i 4. eksporterem jedwabiu.

Produkcja komputerów i elektroniki to branża, która wpisuje się w inteligentną specjalizację regionu Wielkopolski pn. Rozwój oparty na ICT. Eksport towarów z tej wahał się w ostatnich latach. Do 2016 roku odnotowano systematyczny wzrost, a w kolejnych latach eksport utrzymywał się na stałym poziomie 9 mld złotych. W strukturze produktów eksportowanych z tej branży największy udział w eksporcie mają Żarówki lub lampy wyładowcze, zespoły nierozbieralnych wkładów reflektorów oraz promienniki lampowe nadfioletu lub podczerwieni; lampy łukowe (18,0% eksportu z tej branży w 2019 roku, w 2014 roku eksport tego produktu był na znikomym poziomie).

Produkcja chemiczna to branża, która wpisuje się w inteligentną specjalizację regionu Wielkopolski pn. Nowoczesne technologie medyczne. Województwo wielkopolskie pozostaje na 2. miejscu wśród polskich regionów eksportujących produkty farmaceutyczne, którymi zajmuje się prawie 50 przedsiębiorstw w Wielkopolsce.

Przetwórstwo spożywcze to branża, która wpisuje się w inteligentną specjalizację regionu Wielkopolski pn. Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów. Eksport towarów z tej branży wyniósł w 2019 roku 14 mld złotych, dla porównania w 2014 roku było to mniej niż 10 mld złotych. Większość tej wartości w 2019 roku pochodziła z eksportu produktów spożywczych – 78,5% w 2019 roku. Województwo wielkopolskie jest 1. w kraju eksporterem warzyw i nasion, 1. eksporterem mięsa, 2. eksporterem napojów oraz 3. eksporterem zwierząt żywych i zbóż.

Z przedstawionych branż kluczowych dla województwa wielkopolskiego najszybciej rozwija się eksport: papieru i wyrobów z papieru (CAGR dla lat 2014-2019 na poziomie 16,9%), komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (12,5%), urządzeń elektrycznych (12,5%) oraz pojazdów samochodowych i przyczep (12,0%)

4. Ocena potencjału eksportowego przedsiębiorstw województwa wielkopolskiego

Województwo wielkopolskie to jedno z najważniejszych polskich województw pod względem potencjału gospodarczego oraz eksportowego. Cechuje się wyższą niż kraj dynamiką wzrostu eksportu, wartością eksportu na mieszkańca i stosunkiem eksportu do PKB.

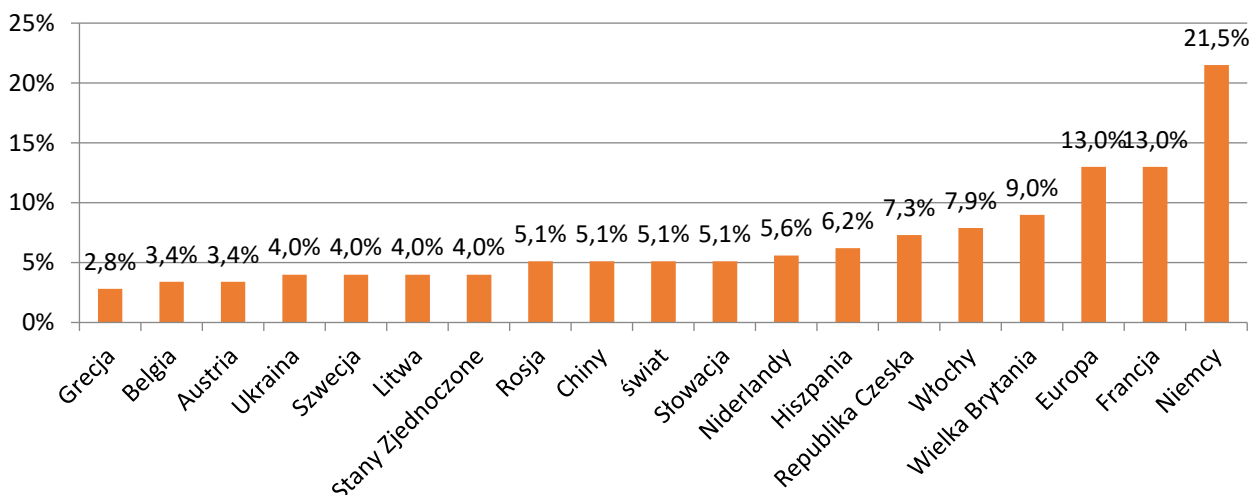
Region posiada określone, dobrze rozwinięte specjalizacje, w ramach których odnosi sukcesy pod względem eksportu, takich produktów jak: meble, środki transportu i produkty przetwórstwa spożywczego. Wielkopolska jest liderem na tych płaszczyznach na tle całego kraju.

O przyszłość działalności eksportowej zapytano przedsiębiorstwa w ramach badania ankietowego. Większość ankietowanych przedsiębiorstw planuje rozwój sprzedaży swoich produktów za granicę.

Według badania jedynie co piąta firma nie ma w planach rozszerzania działalności eksportowej o w najbliższych dwóch, trzech latach.

Respondenci planujący rozwój eksportu wskazywali przede wszystkim wśród planowanych kierunków kraje europejskie, najczęściej Niemcy i Francję. Stosunkowo często udzielano ogólnej odpowiedzi mówiącej o krajach europejskich. Wśród państw, na które wskazało co najmniej 5% badanych (z liczby firm, które planują rozszerzyć działalność eksportową) znalazły się ponadto: Wielka Brytania, Włochy, Republika Czeska, Hiszpania, Niderlandy, Rosja, Chiny, Słowacja.

Rysunek 10 Planowane kierunki eksportu – Europa według badania działalności eksportowej wielkopolskich przedsiębiorstw

*wartości nie sumują się do 100% ze względu na wybór wielokrotny

**na wykresie zaprezentowany tylko kraje, które wskazało co najmniej pięciu respondentów

Źródło: badania własne (CATI/CAWI, N=220)

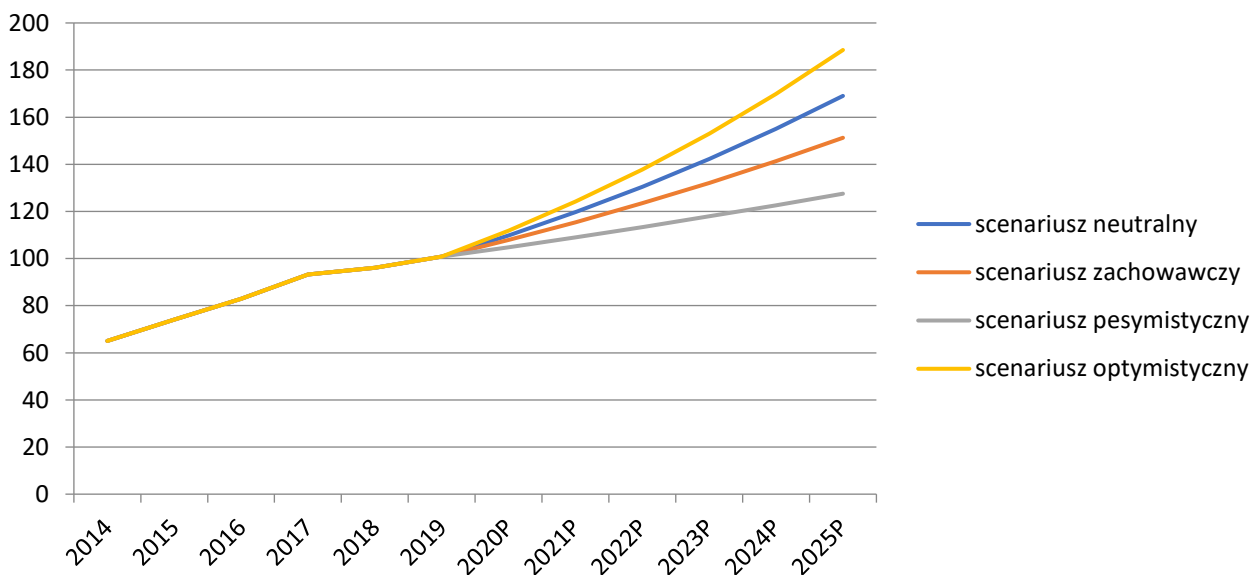
Mocnymi stronami wielkopolskich firm w kontekście rozwoju działalności eksportowej są takie czynniki jak:

- posiadane doświadczenie w prowadzeniu działalności eksportowej, w tym – posiadanie już rozwiniętych kontaktów handlowych z zagranicznymi klientami i partnerami;
- pozycja liderów w kraju w zakresie kluczowych produktów eksportowych (np. meble),
- posiadanie atrakcyjnej oferty produktów dobrej jakości, niejednokrotnie już rozpoznawalnej za granicą;
- dysponowanie przewagą wynikającą z niższych kosztów pracy w Polsce w relacji np. z Niemcami czy Francją, co przekłada się na możliwość zaproponowania korzystnych warunków cenowych;
- dostępność surowców - energetycznych (węgiel), drewna (do produkcji mebli),
- dostęp do możliwości dofinansowania rozpoczęcia lub rozwoju działalności eksportowej przez Fundusze Europejskie,
- dostęp do instytucji otoczenia biznesu, wspomagających rozwój eksportu,
- posiadanie ducha przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej, tradycyjnie charakterystycznego dla mieszkańców Wielkopolski.

Przedstawiono 4 scenariusze dla rozwoju eksportu Wielkopolski:

- scenariusz neutralny – utrzymanie dynamiki wzrostu na poziomie zbliżonym do tego z lat 2014-2019 w oparciu o przesłanki stabilności i solidności wielkopolskiej gospodarki – wzrost eksportu w tempie 9% średniorocznie;
- scenariusz zachowawczy – nieznaczny spadek dynamiki eksportu do poziomu dla ogółu kraju z uwagi na brak wyraźnych czynników silnie pobudzających działalność eksportową, ale i przy braku znaczących przesłanek do znacznego zahamowania eksportu – wzrost eksportu w tempie 7% średniorocznie;
- scenariusz pesymistyczny – znaczący spadek dynamiki eksportu, spowodowany spowolnieniem gospodarczym, jakim potencjalnie może być sytuacja pandemii koronawirusa, w której czasie powstaje niniejszy dokument (nie jest aktualnie możliwe dokładne przewidzenie wielkości i trwałości skutków ograniczenia działalności gospodarczej w kraju i na świecie) – wzrost eksportu w tempie 4% średniorocznie;
- scenariusz optymistyczny – zwiększenie dynamiki wzrostu eksportu spowodowane zaangażowaniem jeszcze więcej liczby przedsiębiorstw w sprzedaż zagraniczną lub innym wyraźnym pozytywnym czynnikiem pobudzającym eksport, który może pojawić się w przyszłości – wzrost eksportu w tempie 11% średniorocznie.

Rysunek 11 Scenariusze prognozy eksportu z województwa wielkopolskiego [mld PLN]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centrum Analitycznego Administracji Celnej

Za najbardziej prawdopodobny uznaje się scenariusz zachowawczy, a także neutralny. Za najmniej prawdopodobny na ten moment uznaje się z kolei scenariusz optymistyczny, aczkolwiek wystąpienie czynnika znacząco stymulującego wzrost eksportu może doprowadzić także do ziszczenia się tej prognozy.

5. Spis tabel i rysunków

Rysunek 1 Wartość eksportu Polski	2
Rysunek 2 Wartość importu Polski.....	2
Rysunek 3 Saldo handlu zagranicznego Polski.....	3
Rysunek 4 Struktura eksportu i importu z i do Polski według krajów w 2019 roku [mln zł].....	4
Rysunek 5 Wartość eksportu z województwa wielkopolskiego	5
Rysunek 6 Wartość importu do województwa wielkopolskiego	5
Rysunek 7 Saldo handlu zagranicznego województwa wielkopolskiego	6
Rysunek 8 Geograficzna struktura eksportu z województwa wielkopolskiego w 2019 roku [mln PLN].....	7
Rysunek 9 Geograficzna struktura importu do województwa wielkopolskiego w 2019 roku [mln PLN]	8
Rysunek 10 Planowane kierunki eksportu – Europa według badania działalności eksportowej wielkopolskich przedsiębiorstw	11
Rysunek 11 Scenariusze prognozy eksportu z województwa wielkopolskiego [mld PLN]	12